

Översättning; se fotnot

UA SWE 2/2019 och de besläktade fallen UA GBR 3/2019; UA USA 14/2019 och UA ECU 10/2019 har modifierats av ett uppföljningsbrev som FN:s särskilde rapportör om tortyr har utfärdat för att klargöra några punkter i det ursprungliga brevet i ljuset av nya fakta som har blivit tillgängliga genom vidare undersökning av fallet. Var god och läs ursprungsbrevet tillsammans med uppföljningsbrevet med nummer OL SWE 3/2019.

* * *

UA SWE 2/2019 y los casos relacionados UA GBR 3/2019; UA USA 14/2019 y UA10/2019 se modificaron mediante una carta de seguimiento emitida por el Relator Especial sobre la tortura para aclarar algunos de los puntos de la carta original tras la revelación de nuevos hechos, tal como quedaron disponibles a través de nuevas investigaciones sobre el caso. Por favor, lea la carta original junto con la carta original junto con la carta de seguimiento número OL SWE 3/2019.

Mandat av FN:s särskilda rapportör om tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning

REFERENS:
UA GBR 3/2019

28 maj 2019

Ers Excellens,

Jag skriver detta brev i min egenskap av FN:s särskilda rapportör om tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, i enlighet med resolution 34/19 som antagits av FN:s råd för mänskliga rättigheter, och i samband med mitt besök i Storbritannien den 9-10 maj 2019 för att intervjua och undersöka herr Julian Assange som sedan 11 april 2019 har varit inlåst i fängelset Belmarsh, samt för att träffa företrädare för justitieministeriet, inrikesministeriet och andra relevanta interlokutörer.

Det främsta syfte med mitt besök var att undersöka herr Assanges aktuella hälsotillstånd — såväl fysiskt som psykiskt — för att kunna bedöma huruvida de omständigheter och den behandling han har utsatts för sedan han år 2012 varit instängd i den ecuadorianska ambassaden eller respektivt, den potentiella risken för utlämning eller förflyttning till ett annat land, utgör tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, som absolut är förbjudet enligt universellt gällande lagar om mänskliga rättigheter, inklusive i synnerhet FN:s konvention mot tortyr (UNCAT) och FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter (ICCPR).

Under mitt besök biträdde jag av prof. Duarte Viera Nuno (rättsmedicinsk expert) och dr. Pau Perez-Sales (psykiater). Bägge dessa medicinska experter specialiserar sig i att undersöka, identifiera och dokumentera medicinska konsekvenser av fysisk och psykisk tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning.

Baserad på direkt och verifierad information vilken insamlats före, under och efter mitt besök, sammanfattar jag här nedan mina första observationer och rekommendationer, som den 27 maj 2019 förmedlades till Storbritanniens regering. Liknande brev kommer att skickas till Ecuadors och USA:s regeringar.

Enligt erhållen information:

Den 11 april 2019 på inbjudan av Ecuadors regering gick brittisk polis in på den ecuadorianska ambassaden i London för att gripa Julian Assange. Med våld togs han i polisförvar och anhölls för att ha överträtt Storbritanniens 1976 lag om borgen i samband med hans underlåtenhet att i juni 2012 anmäla sig till domstolen för utlämning till Sverige, samt i samband med en utlämningsbegäran av USA.

Samma dag transporterades herr Assange till domstolen Westminster Magistrates Court där en domare fällde honom för borgensbrott begått nästan sju år tidigare, utan att bevilja honom tillräcklig tid att förbereda ett försvar. Dessutom vägrade domaren att tillåta viktigt bevis som tydde på en

intressekonflikt hos en annan domare inblandad i denna process, och kränkte herr Assange personligen genom att påstå att han var en "narcissist som inte kan se bortom sitt egenintresse".

Den 1 maj 2019 dömdes herr Assange av domstolen Southwark Crown Court till 50 veckor i fängelse — nära det maximum som lagen tillåter — vilket FN:s arbetsgrupp för godtyckligt frihetsberövande i ett pressmeddelande den 3 maj 2019 beskrev som oproportionerligt till förseelsens mindre allvarlighet. Enligt uppgift läste den dömande domaren utslaget från ett i förhand skrivet dokument, utan att ens betrakta det detaljerade förmildrande bevis som presenterades av herr Assanges juridiska ombud beträffande den allvarlig skada som han faktiskt hade riskerat om han inte hade brutit mot sina borgensvillkor.

Den 2 maj 2019 i samma domstol hölls en första hearing avseende en begäran från USA om utlämning av herr Assange. Den 13 maj 2019 tillkännagav de svenska åklagarmyndigheterna sin avsikt att återuppta en förundersökning om sexualbrott som herr Assange anklagats för, en undersökning som formellt redan tidigare hade avslutats två gånger, i 2010 och 2017, och som aldrig tagit fram några konkreta bevis eller lett till formellt åtal.

Den 23 maj utökade USA:s justitiedepartement grunden för sin utlämningsbegäran genom att lägga till ytterligare 17 åtalpunkter mot herr Assange, inklusive några som faller under lagen om spioneri (*Espionage Act*).

För närvarande avtjänar herr Assange sitt straff i HMP Belmarsh, ett högsäkerhetsfängelse i sydöstra London, och inväntar fortsättningen på domstolsprocessen om utlämning till USA och möjligen till Sverige.

1. Farhågor om nuvarande fängelseförhållanden

Vid tidpunkten för mitt besök hölls herr Assange i cell nr. 37 på avdelning 2, och liksom de andra internerna hade tillgång till en gårdsplan utomhus i 30 till 60 minuter per dag, beroende på väderförhållanden. Enligt fängelsepersonalen hade han också möjlighet att ansöka om tillgång till biblioteket och gymmet, samt att inom avdelning 2:s gemensamma område umgås med andra interner under den s.k. "umgängestid" som sades vara mellan 3 – 4 timmar per dag, antingen på morgonen eller på eftermiddagen. Fängelsepersonalen medgav dock att herr Assange sedan hans ankomst till HMP Belmarsh ännu inte haft möjlighet att besöka biblioteket eller gymmet, främst p.g.a. hans frekventa frånvaro i samband med domstolsframträdanden, hälsovård samt möten med advokater och andra besökare utifrån.

Som andra interner hade herr Assange lov att under "umgängestiden" använda telefonerna i avdelningens gemensamma område för att ringa till godkända nummer, däribland i synnerhet till hans juridiska ombud. Den totala kostnaden för sådana telefonsamtal och annat som kan köpas, som t.ex. pennor och papper, var begränsad till 15 brittiska pund per vecka. Denna budget kunde utökas när herr Assange började arbeta, vilket ännu inte hade inträffat vid tidpunkten för mitt besök.

Enligt fängelsepersonalen, efter en introduktionstid var den normala dagsrutinen för dömda interner som herr Assange att arbeta mellan 3 - 4 timmar på morgonen eller på eftermiddagen, och att tillbringa dagens andra halva i "umgängestid" som ovan beskrivits.

Det rapporterades att internerna tar samtliga tre måltider i egna celler, som i herr Assanges fall var en nymålade enbäddscell på 2 meter i bredd, 3 meter i längd och 2,3

meter i höjd. Den var utrustad med en bädd och sängkläder, ett skåp, en anslagstavla, grundläggande sanitära inrättningar, en plaststol och ett medelstort fönster. Assange hade fått många brev, vilka han tilläts förvara i sin cell.

Allmänt sett, vid tidpunkten för mitt besök föreföll herr Assanges fängelseförhållanden, dagliga rutiner och regelverk för disciplin tillgodose FN:s minimiregler för behandling av fångar (även kända som Mandela-reglerna, uppdaterades och antagna av FN:s generalförsamling den 5 november 2015).

I motsats till tidigare rapporter, vid tidpunkten för mitt besök hölls herr Assange inte isolerad hela tiden, utan under cirka 20 timmar per dygn. Medan detta kan vara acceptabelt under en induktionsperiod på några dagar, bör herr Assange nu beviljas regelbunden tillgång till biblioteket, gymmet samt tillfällen till meningsfullt arbete och socialt umgänge.

Vad som dock är ännu viktigare, är jag djupt orolig för att den restriktiva "B-typ" säkerhetsregim som tillämpas på herr Assange, inklusive den begränsade frekvensen och tidslängden av besök från hans advokater samt bristen på tillgång till en dator (även utan Internet), allvarligt hindrar hans möjligheter att förbereda sig för de mångfaldiga och komplexa juridiska processer som han står inför.

Det måste understrykas att, i motsats till de flesta andra fångarna, är herr Assanges juridiska ärenden ännu oavgjorda och kräver inte bara frekventa och omfattande utbyten med advokater beträffande olika jurisdiktioner, utan även tekniska faciliteter för att skriva uttalanden och korrespondens.

2. Farhågor om nuvarande hälsotillstånd

Innan mitt besök fick jag upprepade rapporter om att herr Assanges fysiska och psykiska hälsa hade allvarligt försämrats under den tid då han var instängd i den ecuadorianska ambassaden, och hade nått ett kritiskt tillstånd under det gångna året. Den 9 maj 2019 kunde jag genomföra konfidentiella intervjuer med herr Assange samt en grundlig fysisk och psykiatrisk undersökning i enlighet med specialiserade medicinska protokoll, särskilt den universellt erkända Handbok om effektiv utredning och dokumentation av tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (även känd som Istanbulprotokollet). För att utvärdera och sammanföra de insamlade upplysningarna har även många andra källor konsulterats, däribland i synnerhet flera medicinska experter som haft möjlighet att undersöka herr Assange vid ett eller flera tillfällen under hans påtvingade vistelse på den ecuadorianska ambassaden.

Även om de specifika medicinska uppgifter som samlats in — inklusive de specifika diagnoser som resulterade från de medicinska undersökningar som gjordes under min bedömning av herr Assange — omfattas av käll- och patientsekretess, kan de resulterande medicinska slutsatserna, i den mån de är relevanta för mitt mandat, sammanfattas enligt följande:

I ett rent fysiskt perspektiv har flera aspekter av herr Assanges hälsotillstånd samt hans kognitiva och sensoriska förmåga varit och fortfarande är avsevärt försämrade som en direkt följd av hans långvariga instängning i den ecuadorianska ambassaden, utan tillgång till naturligt solljus eller adekvat hälsovård och tandvård. Vid tidpunkten för den fysiska undersökningen hade HMP Belmarshs sjukvårdsenhet tillräckligt behandlat de mest angelägna fysiska problem, och inget förestående livshotande problem eller överhängande risk för allvarlig och irreparabel skada märktes.

Ur ett psykologiskt perspektiv, visade herr Assange alla symtom som är typiska för långvarig och ihållande utsatthet för allvarlig psykisk stress, ångest och tillhörande mentalt och emotionellt lidande, i en omgivning som utgör en bördig grogrund för allvarliga depressiva och posttraumatiska stresstörningar (PTSD). Både medicinska experter som följde med på mitt besök enades om att herr Assange är i akut behov av att behandlas av en psykiater som han själv får välja och känner förtroende för, alltså någon som han inte förknippar med de myndigheter som fängslade honom.

Dessutom enades experterna om att hans nuvarande tillstånd sannolikt kommer att dramatiskt försämrats, med svåra och långsiktiga psykiska och sociala konsekvenser i händelse av långvarig utsatthet för ytterligare betydande stressfaktorer, såsom de som förväntas uppstå om han utlämnas till USA eller till något annat land som vägrar att ge garantier att han inte kommer att utlämnas till USA.

I detta avseende finner jag det alarmerande att, enligt information erhållen efter mitt besök, flyttades herr Assange på eller kring den 18 maj 2019 till HMP Belmarshs sjukvårdsavdelning. Anledningen tycks vara en allvarlig försämring av de medicinska symtom som observerades under mitt besök. Nu omfattar dessa även en betydande viktnedgång, vilket bekräftar herr Assanges fortsatta utsatthet för allt svårare psykiskt lidande och den pågående försämringen av hans redan existerande trauma.

3. Orsakssamband mellan aktuella medicinska symtom och tidigare behandling och omständigheter

I nästan sju år, från juni 2012 till april 2019, var herr Assange instängd i den ecuadorianska ambassaden där han utsattes för en successivt mer kontrollerad, inskränkt och strängt övervakad tillvaro, med alltmer begränsad kontakt med omvärlden. I dessa omständigheter kan man utesluta störande externa faktorer som förklaringar. De främsta orsakerna till de fysiska och psykiska symtom som märktes under besöket kan identifieras och tillskrivas med en hög grad av säkerhet. Mer specifikt, baserat på den kända utvecklingen av de faktiska omständigheter som haft inverkan på herr Assanges dagliga liv under de senaste sju åren, kan ett klart och direkt orsakssamband upprättas mellan det svåra psykiska trauma och andra medicinska symtom som observerades, och hans väldokumenterade långvariga utsatthet för följande faktorer:

a) Förlängd godtycklig inspärning utförd av Storbritannien och Sverige

All för mig tillgänglig information visar att herr Assange frivilligt och konsekvent samarbetade med svenska poliser och åklagare, såväl under hans närvaro i Sverige 2010 som efter det att han juni 2012 sökte tillflykt i den ecuadorianska ambassaden i samband med anklagelserna om sexuella brott som hade gjorts mot honom. Det finns dock tvingande bevis för att svenska och brittiska åklagarmyndigheter, genom samordnade handlingar och underlåtenheter, avsiktligt har skapat och upprätthållit en långvarig situation som har gjort det omöjligt för herr Assange att resa till Sverige för ytterligare förhör eller att uppfylla brittiska borgensvillkor utan att samtidigt utsätta sig för den i sak orelaterade risken för vidareutlämning eller annan sorts överlämning till USA och därmed till en påtaglig risk för allvarliga kränkningar av hans mänskliga rättigheter.

Såsom korrekt har fastställts av FN:s arbetsgrupp om godtyckliga frihetsberövanden (UNWGAD) i sitt beslut den 4 december 2015, egentligen utsatte denna situation herr Assange för långvarig, ofrivillig och godtycklig inspärning i den ecuadorianska ambassaden, och dessutom berövade honom adekvat tandvård och hälsovård under en period av nästan sju år. Som tidigare noterat,

ju längre en situation med godtycklig inspärning pågår och ju mindre den berörda personen kan göra för att påverka sin egen situation, desto intensivare blir dennas mentala och emotionella lidande, och desto mer sannolikt är det att förbudet mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning har överträtts (A / HRC / 37/50, ¶27).

b) Offentlig förödmjukelse och rättsliga trakasserier från Sveriges sida

Dokument som jag har fått tillgång till visar att 2010, efter att herr Assange fullt ut hade samarbetat med svenska poliser och åklagare angående anklagelser mot honom om sexuella övergrepp, konstaterade Stockholms chefsåklagare att "Jag anser inte att det finns anledning att misstänka att [Assange] har begått våldtäkt". Hon avslutade utredningen och fastställde att "Det finns ingen misstanke om brott överhuvudtaget".

Vid överklagan återupptogs utredningen av en annan åklagare kort därefter, enligt uppgift efter att klagandens vittnesmål hade ändrats för att inkludera mer misstänkliggörande ordbruk. Massmedierna informerades, vilket resulterade i utbredd spridning av en förvrängd och missvisande berättelse i vilken herr Assange misstänks för "våldtäkt", ett våldsbrott mycket allvarligare än vad som framgår av de fakta som klagandena själva anförde. I själva verket, tycks den allvarligaste anklagelsen mot herr Assange handla om den förutsägbart olösliga frågan om huruvida han under ömsesidigt frivilligt samlag med den ena klagande, utan hennes kännedom avsiktligt eller av en händelse, hade rivit sönder sin kondom.

I nästan nio år har de svenska myndigheterna systematiskt underhållit, återupplivat och underblåst berättelsen om misstänker mot herr Assange för "våldtäkt", trots lagens krav om anonymitet, trots den obligatoriska principen om oskuldspresumtionen, trots att det rent objektivt inte fanns någon realistisk möjlighet till en fällande dom, och trots motstridiga bevis som tyder på att de klaganden faktiskt aldrig hade för avsikt att anmäla herr Assange för något sexuellt brott, men att de hade blivit pressade ("railroaded") av den svenska polisen att göra detta och därefter hade beslutat att "sälja" sin berättelse till tabloidpressen.

Den resulterande skadan på herr Assanges anseende bevarades och förvärrades av den svenska åklagarens ständiga avslag, i motsats till vanlig praxis i många andra fall, på alla möjligheter för honom att svara på åklagarens frågor utan att samtidigt utsätta sig för risken för vidareutlämning till USA. Inte vid något tillfälle gjorde de svenska åklagarmyndigheterna något försök att förhindra, begränsa eller gottgöra skadan till herr Assanges anseende eller att skydda hans mänskliga värdighet genom att offentligt avfärda och korrigerade uppenbara överdrifter och förvrängningar av anklagelserna mot honom.

Tillkännagivandet den 13 maj 2019 om att den svenska åklagarmyndigheten hade återupptagit sin preliminära utredning av samma anklagelser mot herr Assange som gjordes redan 2010 ökar min allvarliga farhåga att berättelsen om misstänkt "våldtäkt" i detta fall verkar missbrukas för att avsiktligt undergräva hans rykte och trovärdighet, samt att i slutändan göra det lättare för Storbritannien att utlämna honom till USA.

c) Pressande trakasserier och förtal från Ecuadors sida

Flera förstahandsvittnen bekräftade att de första fem åren av samexistens mellan herr Assange och personalen vid den ecuadorianska ambassaden, från juni 2012

till maj 2017, präglades av respektfulla och vänliga relationer. Efter den nya ecuadorianska regeringen valdes 2017 började de ecuadorianska myndigheterna enligt rapporter avsiktligt skapa och upprätthålla förhållanden som gjorde herr Assanges livsvillkor allt svårare och förtryckande, med det uppenbara syftet att tvinga honom att frivilligt lämna ambassaden, eller att utlösa en hälsokris som skulle motivera att han ofrivilligt förflyttades till ett sjukhus under brittisk jurisdiktion där han kunde gripas.

Mellan mars 2018 och april 2019 utövade de ecuadorianska myndigheterna gradvis allt allvarligare trakassering av herr Assange. Detta kulminerade i en situation som enligt rapporter präglades av överdriven reglering, inskränkning och övervakning av herr Assanges privatliv, samt av hans kommunikationer och möten med besökare utifrån (inklusive advokater och läkare). Dessutom inträffade olika grader av trakasserier begångna av säkerhetsvakter och vissa bland den diplomatiska staben, samt offentlig spridning av förvrängda halvsanningar, ärekränkande uttalanden och avsiktligt förnedrande påståenden, till och med från statsledningen.

Den 11 april 2019 "inställde" de ecuadorianska myndigheterna herr Assanges ecuadorianska medborgarskap, upphävde hans diplomatiska asyl och bjöd in den brittiska polisen för att gripa honom inuti ambassaden, utan någon form av vederbörlig rättsordning, utan tillräcklig förhandsanmälan, och utan någon märkbar medicinsk nödvändighet eller annan väsentlig angelägenhet. Hans plötsliga utdrivning från ambassaden i händerna på den brittiska polisen gjorde att herr Assange inte kunde samla ihop och ta med sig sina ägodelar, inklusive dokument som kan innehålla konfidentiell information relaterad till källor av betydelse för hans arbete som journalist och förläggare. Risken för att denna känsliga information kunde hamna i fel händer skulle vara ytterligare en källa till extrem ångest för vilken journalist som helst.

d) Ihållande och ohämmad offentlig mobbing, skrämelse och förtal i USA, Storbritannien, Sverige och Ecuador

Det finns rikligt med bevis att sedan augusti 2010 har regeringarna i USA, Storbritannien, Sverige och (sedan maj 2017) Ecuador gradvis antingen bifallit, samtyckt till, anstiftat eller t.o.m. initierat eller aktivt bidragit till en ihållande och ohämmad kampanj av offentlig mobbing, skrämelse och förtal mot herr Assange, bestående av en stadig ström av offentliga uttalanden från inte bara massmedia och inflytelserika privatpersoner, utan även nuvarande eller tidigare politiska figurer och senior tjänstemän för olika regeringsgrenar, inklusive domare som personligen varit involverade i någon juridisk process mot herr Assange.

Dessa uttalanden sträcker sig från medvetet hån, förolämpningar och förödmjukelse, till förvrängd rapportering och missvisande brottsanklagelser, samt från öppna hot och anstiftan till våld, till upprepade uppmaningar att lönnmörda eller mörda herr Assange. Trots det grava, upprepade och avsiktligt förnedrande och skrämmande karaktär av dessa handlingar, har ingen av de nämnda regeringarna uttryckt något offentligt ogillande eller utfört lämpliga förebyggande, skyddande och avhjälpande åtgärder. Därmed har de uppvisat en självbelåten inställning (i bästa fall) och medskyldighet (i värsta fall), och skapat en stämning av straffrihet som har uppmuntrat till vidare smädelse och förtal.

Herr Assanges utsatthet för dessa kumulativa faktorer under en förlängd tid, med flera regeringars aktiva deltagande eller på deras anstiftan, eller med deras samtycke eller undfallenhet, har resulterat i återkommande besvär med svår och traumatisk smärta och lidande, inklusive kronisk ångest, stress och depression samt en intensiv känsla av förödmjukelse, isolering, sårbarhet och maktlöshet.

Därför är jag allvarligt bekymrad för att herr Assange fr.o.m. augusti 2010 har varit och fortfarande är utsatt för allt svårare smärta och lidande som har tillfogats genom olika former och grader av grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, vars kumulativa effekter klart är lika med psykisk tortyr.

Jag fördömer i starkaste möjliga ordalag den avsiktliga, samlade och utdragna sortens övergrepp som avsiktligt har begåtts mot herr Assange, och jag beklagar djupt alla inblandade regeringars systematiska underlåtenhet att vidta åtgärder för att skydda honom mot ett långvarigt mönster av offentlig mobbning, skrämning och förtal.

Det bevis som jag har fått tillgång till antyder starkt att det primära internationella ansvaret för de beskrivna mönstren av grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, och tillika den resulterande utsattheten av herr Assange för psykisk tortyr, ligger hos Storbritanniens, Sveriges, Ecuadors och USA:s regeringar. Detta ansvar är både gemensamt, för den förutsägbart kumulativa effekten, och enskilt för varje regerings respektive bidrag genom direkt utövande eller, som fallet må vara, genom anstiftan, samtycke eller undfallenhet — och dessutom genom underlåtenhet att förhindra sådana övergrepp mot herr Assange från att förövas av personer som agerar inom sina jurisdiktioner.

4. Risker i händelse av direkt eller indirekt utlämning eller överföring till USA

I skenet av USA:s begäran om utlämning och återupptagningen av den preliminära brottsutredningen mot herr Assange i Sverige, är jag också djupt bekymrad över riskerna för herr Assange som kan uppstå i händelse av att han utlämnas eller på annat sätt överlämnas till USA, oavsett det sker direkt från Storbritannien (direkt refolement) eller indirekt via Sverige eller något annat tredje land (indirekt refolement).

a) Farhågor avseende straffrihet för tortyr i USA

På senare tid har USA:s regering gång på gång vägrat att utreda och väcka åtal för tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning begången av sina företrädare, trots övertygande och obestridda bevis, särskilt i fall som rör nationell säkerhet. Regeringen har också satt hård press på andra stater, FN eller Internationella brottmålsdomstolen för att förhindra utredningar om sådana anklagelser mot USA-tjänstemän från att skötas av andra än USA:s egna myndigheter och tjänstemän. Formellt må USA erkänna förbudet mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Men dess motvilja att genomföra och upprätthålla detta formella åtagande när det gäller fall som rör nationell säkerhet och dess egna företrädare är och fortsätter att vara en fråga som är ett allvarligt bekymmer för mitt ämbete.

b) Farhågor avseende fängelseförhållanden

Jag är rädd att, om herr Assange utlämnas till USA, kommer han möjligen att hållas i ett högsäkerhetsfängelse ("Supermax") eller i en anstalt med liknande förhållanden vad gäller fångenskap och behandling, såväl under rättegång som efter domslut. Tidigare FN-rapportörer med mitt mandat har upprepade gånger begärt att få utföra ett officiellt landsbesök i USA för att undersöka fängelse-

systemet och behandlingen av interner utifrån perspektivet om förbudet mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Men USA:s regering har aldrig gått med på att underlätta ett sådant besök i enlighet med mitt mandats angivna villkor. På så sätt har en oberoende bedömning av FN:s särskilda rapportör på plats förhindrats.

Dock finns det många samstämmiga rapporter, baserade på förstahands redogörelser, som tyder på att vid både federala och delstatliga interneringsanstalter rutinmässigt vidtas åtgärder för kontroll och disciplin, helt utan någon juridisk prövning, som utifrån mitt mandats perspektiv kan räknas som tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Mest slående bland dessa åtgärder är: utdragen eller tidsobestämd isolering och andra former av social och sensorisk deprivation; bojor inom cellen; fjättrande i stresspositioner; och alltför inträngande kroppsvisitationer. Det har rapporterats att personer med fysiska eller mentala handikapp och andra sårbarheter inte har fått den medicinska vård som deras tillstånd kräver. År 2016 fastställde min föregångare i detta ämbete att fru Chelsea Manning, vars fall har koppling till herr Assanges fall, hölls fängslad under förhållanden som är lika med grym, omänsklig eller förnedrande behandling, eller till och med tortyr (A/HRC/19/61/Add.4., pp. 74/75).

c) Farhågor avseende psykologisk misshandel

Mycket skrämmande och förnedrande offentliga uttalanden av nuvarande och föregående statliga företrädare, mediarepresentanter och andra inflytelserika personer i USA tyder på att, om utlämnad eller på annat sätt överlämnad till USA, kommer herr Assange att utsättas för en omgivning av offentligt förtal, godtycke och rättslig partiskhet, vilket kommer att vara även mer intensivt än vad som hittills varit fallet. Givet den tydligt märkbara fördomsfulla inställningen mot herr Assange bland allmänheten och myndigheter i USA, finns det starka skäl för att tvivla på att han skulle få en rättvis rättegång inför en opartisk rättsinstans, så som krävs enligt lagen om mänskliga rättigheter. Denna utsikt, i kombination med effekterna av den traumatiska psykiska misshandel och förnedring som han redan utsatts för, skulle med största sannolikhet resultera i allvarligt, djupt och utdraget psykiskt, socialt och fysiskt elände och lidande som är oförenligt med förbudet mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning.

d) Farhågor avseende grym, omänsklig eller förnedrande bestraffning

I skenet av den rådande fördomsfulla inställningen mot herr Assange hos allmänheten i USA, och det hot mot landets nationella säkerhet som Wikileaks publiceringsverksamhet uppfattas utgöra, är jag djupt oroad för att USA:s myndigheter ämnar "statuera exempel" med honom — för att straffa honom personligen, men även att avskräcka andra som kunde frestas att syssla med aktiviteter som liknar dessa av Wikileaks och herr Assange. Således är jag rädd att, oavsett vad hans personliga skuld till brott må vara, och vilket brott han må i verkligheten ha begått eller bidragit till, kommer herr Assange att *tvingas* stå inför överdrivet utvidgade anklagelser och alltför hårda straffpåföljder.

Dessa farhågor har avsevärt förstärkts av rapporter om att USA:s justitiedepartement den 23 maj 2019 lade 17 nya anklagelser till sin utlämningsbegäran för herr Assange, inklusive några som hänvisar till spionlagen (*Espionage Act*), som var och en bär en fängelsestraff på upp till 10 år, vilket sammantaget i nuläget innebär ett teoretiskt maxstraff på 175 års fängelse. Enligt vad jag förstår, kan USA i princip fram till den 11 juni 2019 lägga ytterligare anklagelser till sin utlämningsbegäran.

Vidare, håller jag nu på att undersöka farhågor om att den breda fakta-beskrivningen i USA:s utlämningsbegäran kunde, efter herr Assanges eventuella utlämning till USA, i efterhand användas som grunden för ännu allvarligare anklagelser. Detta tycks vara tillåtet enligt det nuvarande utlämningsavtalet mellan Storbritannien och USA, och eventuellt kan det leda till dödsstraff eller livstidsstraff utan villkorlig frigivning. Endera utgången skulle utgöra ett absolut hinder för utlämning enligt lagen om mänskliga rättigheter.

Slutligen, håller jag nu på att undersöka farhågor om att proceduren för tillfälligt överlämnande, eller någon annan form av informell överlämning utan fullständig juridisk prövning, möjligen kunde användas av Storbritannien eller Sverige för att kringgå ett fullständigt utlämningsförfarandes krav på vederbörlig rättsordning i enlighet med det absoluta och oinskränkbara förbudet mot utlämning med en verklig risk för tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning.

I ljuset av dessa farhågor, och med full hänsyn till den allvarliga försämringen av herr Assanges fysiska och psykiska hälsa som har resulterat från kombinationen av de faktorer som beskrivs i detta brev, understryker jag min allvarliga farhåga att om herr Assange skulle utlämnas eller på annat sätt överlämnas till USA, eller till Sverige eller någon annan stat som vägrar att lämna fullständiga garantier mot utlämning eller annan form av överlämning vidare till USA, skulle han bli utsatt för en verklig risk för tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning.

Det måste understrykas att i omständigheter som dessa är diplomatiska försäkringar ett verktyg som, även i kombination med kontrollrutiner utförda efter utlämning, i sig oförmöget att skapa de skyddsåtgärder som krävs. Av denna anledning, har diplomatiska försäkringar fått mycket kritik för att ha använts som ett kryphål för att undergräva principen om non-refoulement (A/HRC/37/50, paragraf 45-48; A/70/303, paragraf 69).

Om det händer att herr Assange av någon som helst anledning hamnar under svensk jurisdiktion, uppmanar jag Ers Excellens regering att inte utvisa, återföra eller utlämna honom till USA eller till någon annan jurisdiktion, förrän hans rätt till asyl i enlighet med flyktinglag, eller subsidiärt skydd enligt internationell lag om mänskliga rättigheter, avgjorts i en öppen och opartisk process som beviljar den berörda rättsordning och garantier om rättvis rättegång, inklusive rätten till överklagande.

Vidare, uppmanar jag all relevanta svenska myndigheter att omedelbart sluta sprida alla nyheter och all information som kan skada herr Assanges värdighet och integritet, eller hans rätt till rättvis och opartisk process i enlighet med den högsta standarden för lagen om mänskliga rättigheter.

Med tanke på hur brådskande frågan är, skulle jag uppskatta ett svar om de första steg som har tagits av Ers excellens regering för att skydda den/de ovannämnda personens/personernas rättigheter i överensstämmelse med internationella instrument.

Eftersom det är mitt ansvar enligt det mandat jag har fått av FN:s råd för mänskliga rättigheter att försöka klargöra alla ärenden som kommer till min uppmärksamhet, vore jag tacksam för era yttranden om följande frågor:

1. Vänligen tillhandahålla all ytterligare information ni har och alla andra kommentarer ni vill göra om ovannämnda påståenden.

2. Vänligen tillhandahålla detaljerna och, i mån av tillgänglighet, resultaten av alla utredningar, medicinska undersökningar, och rättsliga eller andra undersökningar som eventuellt har genomförts eller som förutses, i relation till påståendena om psykisk tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller straff, och de allvarliga farhågorna avseende hälsan. Om inga sådana åtgärder har vidtagits, vänligen förklara hur detta är förenligt med Sveriges förpliktelser avseende mänskliga rättigheter.
3. Vänligen tillhandahålla detaljerna för alla åtgärder som har vidtagits eller som förutses för att skydda herr Assange från att utsättas för ytterligare tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Om inga sådana åtgärder har vidtagits, vänligen förklara hur detta är förenligt med Sveriges förpliktelser avseende mänskliga rättigheter.
4. Vänligen tillhandahålla detaljerna för alla åtgärder som har vidtagits eller som förutses för att försäkra att herr Assange erhåller gottgörelse för de skador som har tillfogats honom, inklusive skälig och lämplig kompensation, och tillräckligt med medel för full rehabilitering såväl fysisk och psykisk som ryktesmässig. Om inga sådana åtgärder har vidtagits, vänligen förklara hur detta är förenligt med Sveriges förpliktelser avseende mänskliga rättigheter.

Jag tänker att inom en snar framtid offentligt uttrycka mina farhågor om det här fallet, därför att jag anser att bevisen som stöder dessa farhågor är tillräckligt konsekventa och pålitliga för att visa på ett ärende som påkallar brådskande offentlig uppmärksamhet. Varje offentligt uttalande om detta fall, som jag eventuellt gör, kommer att markera att jag har varit i kontakt med Ers excellens regering och med de andra berörda regeringarna för att framföra mina åsikter, farhågor och rekommendationer samt för att klargöra ärendet i fråga.

Detta meddelande och alla svar som erhålls från Ers excellens regering kommer att offentliggöras via webbplatsen för kommunikationsrapportering inom 60 dagar. Dessutom kommer de därefter att tillgängliggöras i den vanliga rapport som kommer att lämnas till FN:s råd för mänskliga rättigheter.

Vänligen mottag, Ers Excellens, försäkran om min största högaktning.

Nils Melzer
Särskild rapportör om tortyr och annan grym,
omänsklig och förnedrande behandling eller bestraffning

Bilaga

Referens till internationell lag om mänskliga rättigheter

Enligt FN:s universellt gällande deklaration om de mänskliga rättigheterna, är stater skyldiga att skydda den fysiska och mentala integriteten för alla personer inom sina jurisdiktioner, och i synnerhet att förhindra handlingar eller underlåtenheter som kan räknas som tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Dessa fundamentalt viktiga skyldigheter återspeglas i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna (UDHR) och är kodifierade i bland annat FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter (ICCPR), som Sverige ratificerade 6 december, och FN-konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, som Sverige ratificerade den 8 januari 1986.

Definition av tortyr

Artikel 1 i konventionen mot tortyr definierar "tortyr" som "varje handling varigenom svår smärta eller lidande, vare sig fysisk eller psykisk, avsiktligt tillfogas en person för sådana ändamål som att få information eller en bekännelse från denna eller en tredje person, att straffa honom för en handling som han eller en tredje person har begått eller misstänks för att ha begått, eller att skrämma eller tvinga honom eller en tredje person, eller av någon anledning baserad på diskriminering av något slag, när sådan smärta eller lidande tillfogas av eller på anstiftan av, eller med samtycke eller undfallenheter av en offentlig tjänsteman eller annan person som agerar i officiell egenskap."

Inom ramen för artikel 16 i konventionen mot tortyr, förutsätter konceptet "annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning" inte nödvändigtvis inslag av hårdhet, avsikt eller uppsåt, men den innebär brist på giltigt juridiskt rättfärdigande för den resulterande smärtan, lidandet eller förnedringen. Varje sådant resultat måste vara nödvändigt och proportionellt för något lagligt syfte (A/72/178, paragraf 31, and E/CN.4/2006/6, paragraf 38–41).

Paragraf 8a i resolution 16/23 av FN:s råd för mänskliga rättigheter påminner stater om att "hot och tvång" såsom beskrivs i artikel 1 i konventionen mot tortyr, inklusive allvarliga och trovärdiga hot inklusive dödshot, mot offrets eller en tredje persons fysiska integritet eller kan räknas som grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller som tortyr."

Risk för tortyr eller annan misshandel om utlämnad

Artikel 3 av konventionen mot tortyr föreskriver att, "ingen undertecknande stat skall utvisa, återföra ('refouler') eller utlämna en person till en annan stat där det finns substantiell grund att tro att han skulle vara i fara att utsättas för tortyr".

Jag skulle också vilja hänvisa till paragraf 9 i Generell kommentar nr. 20 av FN:s råd för mänskliga rättigheter, där det anförs att undertecknande stater "inte får utsätta individer för fara av tortyr eller grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning vid återvändande till ett annat land genom utlämning, utvisning eller refoulement".

Diplomatiska försäkringar räcker inte som skydd

Denna princip har konsekvent bekräftats av FN:s råd för mänskliga rättigheter samt av generalförsamlingen, till exempel i paragraf 7 i generalförsamlingens resolution A/RES/70/146 som uppmanar länder "att inte utvisa, återföra ('refouler'), utlämna eller på något annat sätt överföra en person till ett annat land där det finns substantiell grund att tro att personen skulle vara i fara för att utsättas för tortyr, och erkänner att där de används befriar *diplomatiska försäkringar* inte länder från sina skyldigheter enligt internationella lagar om mänskliga rättigheter, humanitär lag och flyktinglag, i synnerhet principen om non-refoulement".

Efter en noggrann genomgång av tidigare praxis, kom den förra särskilda rapportören om tortyr fram till slutsatsen, i sin rapport A/60/316, att "diplomatiska försäkringar är opålitliga och ineffektiva som skydd mot tortyr och annan misshandel vid återkomst [...] och därför har ingen juridisk effekt och inga påföljder om de bryts; och för den person som försäkringarna syftar till att skydda, finns det ingenting att göra om försäkringarna bryts" (par. 51). Denna bedömning bekräftades och utvecklades av den nuvarande särskilda rapportören i hans rapport A/HRC/37/50, par. 45-48.

Adekvat hälsovård: minimistandard

Dessutom, som anges i FN:s miniminormer för behandling av fångar (se den reviderade version som antogs 5 november 2015 och namnändrades till Mandela-reglerna) har statsmyndigheter ansvar för att tillhandahålla hälsovård. Regel 27(1) föreskriver därutöver att i akuta fall skall alla fängelser garantera omedelbar tillgång till medicinsk vård. Fångar som behöver specialistbehandling eller kirurgi skall flyttas till specialiserade institutioner eller till civila sjukhus. Om ett fängelse har sin egen sjukhusanläggning, skall den vara tillräckligt bemannad och utrustad för att kunna förse fångar som hänvisas dit med lämplig behandling och vård.

Vidare, för att notera i detta avseende principerna om effektiv utredning och dokumentation av tortyr och annan grym, omänsklig förnedrande behandling eller bestraffning, samt den uppdaterade uppsättningen principer om skydd av mänskliga rättigheter genom åtgärder för att bekämpa straffrihet som ett nyttigt verktyg med insatser "för att förhindra och bekämpa tortyr" och att "försäkra att offer för tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning får gottgörelse, tilldelas rättvis och tillräcklig ersättning, och får lämplig social, psykologisk, medicinsk och annan relevant specialiserad rehabilitering".

Nedan följer uppföljningsbrevet OL SWE 3/2019

* * *

Sírvase encontrar a continuación la carta de seguimiento OL SWE 3/2019

Mandat av FN:s särskilda rapportör om tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning

REFERENS:
OL SWE 3/2019

12 juli 2019

Ers Excellens,

Jag har äran att adressera Er i min egenskap som särskild rapportör om tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning enligt resolution 34/19 av FN:s råd om mänskliga rättigheter.

I detta sammanhang vill jag uppmärksamma Ers Excellens regering på en uppföljningskommunikation i ljuset av ytterligare bevis som jag har fått tillgång till (på originalspråket, svenska), som påkallar en liten rättelse och utveckling av mina iakttagelser beträffande de våldtäktsanklagelser som anförts av det svenska åklagarväsendet, vilket ingår i min kommunikation skickad den 27 maj (GBR 3/2019) och den 28 maj (SWE 2/2019, 10 EC9 ECU och USA 14/2019) om fallet Julian Assange.

För det första, på grund av vad som verkar vara översättnings- och arkiveringsfel i materialet som stod till mitt förfogande när jag beskrev våldtäktsanklagandet mot herr Assange, hänvisar min ursprungliga kommunikation felaktigt till de fakta som beskrivs av den klagande AA, som åklagaren själv inte ansåg skulle räknas som våldtäkt utan till sexuellt ofredande. Istället borde mitt brev ha hänvisat till fallet med den klagande SW, som är det enda fallet mot herr Assange i Sverige som fortfarande är pågående, och det enda där det svenska åklagarväsendet hävdade sannolika skäl att misstänka våldtäkt.

För det andra, även när det gäller den påstådda våldtäkten av klagande SW visar nya bevis som jag har fått tillgång till, däribland polishandlingar på originalsvenskan, att SW själv aldrig påstod att hon blivit våldtagen, samt att det finns inga andra indicier på omständigheter av tvång eller oförmåga som tyder på brist på samtycke vid tidpunkten i fråga.

För det tredje, består de bevis som lämnats av den klagande AA till stöd för påståendet om händelsen av sexuellt övergrepp, men inte våldtäkt, av en kondom som skulle ha använts och sönderslitits under samlag med Assange, men som inte visade sig innehålla DNA från varken Assange eller den klagande AA, vilket allvarligt underminerar trovärdigheten i dessa anklagelser mot herr Assange.

För att undvika missförstånd vill jag därför uppmärksamma Ers Excellens på en mening på sidan 6 i mitt ursprungliga meddelande som måste revideras, nämligen: "I verkligheten verkar den allvarligaste anklagelsen mot herr Assange handla om den förutsägbart olösliga frågan om huruvida herr Assange under ett ömsesidigt frivilligt samlag med klaganden, utan hennes kännedom, avsiktligt eller av en händelse hade rivit sönder kondomen."

Den reviderade och korrekta texten nedan ersätter meningen ovan och nu lyder:

”När det gäller den påstådda våldtäktshändelsen, finns det i verkligheten inga beskyllningar från kvinnan i fråga, eller indicier på omständigheter av tvång eller oförmåga som tyder på brist på samtycke, som skulle behövas för att konstatera våldtäkt. Dessutom består bevisen som lämnats av den andra kvinnan, till stöd för påståendet om händelsen av sexuellt övergrepp men inte våldtäkt, av en kondom, som skulle ha använts och sönderslitits under samlag med Assange, men som inte visade sig innehålla DNA från varken Assange eller kvinnan i fråga.”

Jag vill understryka att dessa revideringar innebär inga som helst konsekvenser för mina iakttagelsers giltighet eller juridiska innebörd. De till och med stärker och konsoliderar min slutsats beträffande godtyckligheten i den ”våldtäktsmisstanke”-historia som det svenska åklagarväsendet har pådyvlat inte bara herr Assange, utan även de två inblandade kvinnorna och allmänheten.

Denna korrigering är i synnerhet relevant för Sveriges regering. Eftersom min ursprungliga kommunikation skickades till Storbritanniens, Ecuadors och USA:s regeringar, kommer kopior av denna uppföljningskommunikation också att skickas till dessa berörda stater eftersom det är viktigt att de också uppmärksammas på denna korrigerade text baserad på ytterligare information.

Denna uppföljningskommunikation och alla svar som eventuellt erhållits från Ers Excellens regering kommer att offentliggöras via webbplatsen för kommunikationsrapportering inom 60 dagar efter det att den ursprungliga kommunikationen i detta fall utfärdades. De kommer därefter också att tillgängliggöras i den vanliga rapport som kommer att lämnas till FN:s råd för mänskliga rättigheter.

Vänligen mottag, Ers Excellens, försäkran om min största högaktning.

Nils Melzer

Särskild rapportör om tortyr och annan grym,
omänsklig och förnedrande behandling eller bestraffning

Obs!: Detta är en översättning av ett officiellt dokument på engelska som finns på
<https://julian-assange.se/docs/Melzer-Sweden.pdf>

Relaterad läsning

<https://www.julian-assange.se/tortyr.htm>